

Åsnes kommune

Saksbehandler, innvalgstelefon

Rannveig Helgesen, 62 55 11 75

Tillatelse til skadefelling av brunbjørn innenfor det rovviltavvisende gjerdet til Finnskogen beitelag - Grue kommune

Vi viser til telefonsamtale med Finnskogen beitelag v/Merete Furuberg kl. 13:37 den 7.9.2019 hvor det ble opplyst om funn av ytterligere to kadavre i dag innenfor det rovviltavvisende gjerdet i Grue, og at det totalt er gjenfunnet seks kadavre i forbindelse med innsanking. Furuberg opplyste om at SNO er på vei dit nå for å undersøke de døde sauene. Beitelaget vil søke om skadefelling dersom SNO kan påvise skadeårsak.

Bakgrunn

Statens naturoppsyn har undersøkt flere kadavre innenfor det rovviltavvisende gjerdet i Grue. SNO opplyser at kadavrene ikke er ferske nok til at det har latt seg gjøre å slå fast skadeårsaken. Den ferskeste skaden er anslått å være ca. en uke gammel, og dette kadaveret har grove hull i skinnet. SNO opplyser i tillegg om at det i forbindelse med skadedokumentasjon innenfor gjerdet den 7.9. er funnet og dokumentert spor og spurløyper etter bjørn langs veg innenfor gjerdet.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav e og §§ 7 og 9.

Rovviltforskriften § 1 (formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Region 5 (Hedmark) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe, fem av jerv og tre av brunbjørn. Bestandsmålet for ulv i Norge skal være 4 – 6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger. Også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. jf rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav e.

Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, jf. § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt

har prioritet. Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, fatter rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. § 8. For brunbjørn er bestandsmålet på 3 ynglinger nådd, og rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om lisensfelling og betinget skadefelling, jf. § 13. Den 11.4.2019 vedtok rovviltnemnda en betinget skadefellingskvote på fem brunbjørner. Det er pr. 7.9. felt to bjørner på denne kvoten, en av dem på skadefelling og en under lisensjakt.

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om bjørnens bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. De siste opplysningene om bestandssituasjonen for brunbjørn fremgår i rapporten "Populasjonsovervåking av brunbjørn – DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2018".

"Føre-var-prinsippet" i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som bjørnebestanden blir utsatt for, jf. § 10. Fylkesmannen viser til forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark/region 5 sin inndeling av regionen i to forvaltningsområder, og ut ifra dette vurderes det slik at lokaliseringen av dette uttaket ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. § 12. Naturmangfoldloven § 11 gjelder kostnadene ved miljøforringelse, og anses ikke som relevant her.

I forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark/ region 5 er fylket inndelt i to ulike forvaltningsområder. Det aktuelle beiteområdet er inngjerdet med rovviltavvisende gjerde, og ligger innenfor blå sone. Blå sone rommer områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt og viktige beiteområder. I forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark/ region 5 framgår det at beiteområder markert på kartet innenfor blå sone skal forvaltes som prioriterte beiteområder. I forhold til rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a vil Fylkesmannen karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for sau, jf. også forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark/ region 5.

Fylkesmannen viser til at det er dokumentert at bjørn har oppholdt seg innenfor det rovviltavvisende gjerdet, og anser at det er sannsynlig at den fortsatt oppholder seg der. Kadavrene som er gjenfunnet i området i forbindelse med innsanking, har ikke vært i en slik tilstand at det har vært

mulig å fastslå sikker skadeårsak. Det meste av sauene som ble sluppet innenfor gjerdet er ikke gjenfunnet eller gjort rede for. Fylkesmannen anser at skadepotensialet vil være betydelig om en bjørn fortsatt skal ha tilhold innenfor gjerdet, jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c, siden det går igjen en del sau i området. Fylkesmannen mener at det så sent i sesongen bør kunne være gjennomførbart med sanking, og er også kjent med at det er gjennomført noe sanking i området, men anser at dette ikke vil kunne skje raskt nok til effektivt å forebygge skader. Fylkesmannen anser derfor at det ikke er hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre andre forebyggende tiltak som i tilstrekkelig grad kan forhindre skade, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d.

Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling, anser Fylkesmannen at det beste tiltaket for å forhindre omfattende skader er at det iverksettes fellingsforsøk på bjørnen, og det gis fellingstillatelse på én brunbjørn i dette området.

Konklusjon:

Ut fra en samlet vurdering med vektlegging av potensialet for framtidige skader dersom bjørnen fortsatt oppholder seg innenfor området, finner Fylkesmannen å kunne tillate skadefelling på en – 1 – brunbjørn innenfor et nærmere avgrenset område og tidsrom som framgår av vilkårene for tillatelsen. Åsnes kommune ved skadefellingslaget i Åsnes og Våler leder fellingsforsøket, da Grue kommune ikke har oppnevnt eget fungerende fellingslag.

Følgende vilkår er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingsområdet er avgrenset til Finnskogen beitelags rovviltavvisende gjerde i Grue kommune.
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av en – 1 – bjørn i tidsrommet **7.9. kl. 16:30 til 16.9. kl. 12:00**.
3. Åsnes kommune er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket. Fylkesmannen krever at det er kun personer oppført på liste oversendt Fylkesmannen som har anledning til å delta i fellingsforsøket. Hvis det blir endring må Fylkesmannen ha skriftlig beskjed om dette. Fylkesmannen krever at deltakerne i fellingslaget - jegere og hundeførere - oppfyller kravene til og innehar lisens, jf. kravene i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, av 22.3.2002 nr. 313, §§ 13 og 14. Deltakerne på fellingsforsøket - jegere og hundeførere - skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, Lov om jakt og fangst av vilt, av 29.5.1981 nr. 38, eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.
4. I henhold til rovviltforskriften § 9a skal deltakere fra det kommunale fellingslaget få godtgjøring for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Fylkesmannen legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det settes ikke av en ny ramme nå, dette ut ifra fellingsleders opplysninger om at det gjenstår ca. kr. 50 000,- av tidligere avsatt ramme. Utgangspunktet er en sats på kr 1 600,- pr deltaker pr døgn. Rammen er absolutt. Dersom det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at fellingen ikke kan gjennomføres innenfor den økonomiske rammen, må kommunen ta kontakt med Fylkesmannen og avtale dette i forkant.
5. Bjørn som blir felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår, blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal vommes ut og tas vare på slik at kjøttet kan omsettes. Om mulig veies dyret før utvomming. Frakt og oppbevaring av brunbjørn avklares med Fylkesmannen.

6. Fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen, SNO eller politiet krever dette.
7. Ved felling skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, jf forskrift om utøvelse av jakt og fangst, fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) den 22. mars 2002, jf § 15 og 16.
8. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal **umiddelbart** meldes til Fylkesmannen og politiet. Dersom bjørn skadeskytes, avgjør Fylkesmannen hvordan videre ettersøk skal gjennomføres. Generelt for ettersøk av gaupe, bjørn, jerv og ulv gjelder bestemmelsen i rovviltforskriften § 17.
9. Fellingslaget skal melde tilbake til Fylkesmannen minimum **en gang pr. døgn** om gjennomføringen av fellingsforsøket. **Dersom fellingslaget får kontakt med bjørn, skal Fylkesmannen varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart.** Etter kontortid (08.00-15.00) kan Fylkesmannen kontaktes via vakttelefonen – tlf. nr. 970 29 840.
10. Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen.
11. Fylkesmannen kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen.

Dersom bjørn skadeskytes eller felles, skal det gis melding på vakttelefonen - 970 29 840.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, av 10.2.1967, § 28. Klagefristen er tre – 3 – uker fra mottakelsen av dette brev. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Det gjøres oppmerksom på at bjørnen det ble gitt fellingstillatelse på, ble skutt den 8.9.2019. Fellingsforsøket er dermed avsluttet.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Rannveig Helgesen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
SNO
Politiet
Våler kommune
Mattilsynet
Finnskogen beitelag
Grue kommune